

U 41/2026 vp

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi asetuksen (EU) 2024/1157 muuttamisesta hyödynnettäväksi tarkoitetun sekalaisen yhdyskuntajätteen vientikiellon osalta

Perustuslain 96 §:n 2 momentin perusteella lähetetään eduskunnalle komission 29 päivänä huhtikuuta 2026 antama edellä mainittu ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi asetuksen (EU) 2024/1157 muuttamisesta hyödynnettäväksi tarkoitetun sekalaisen yhdyskuntajätteen vientikiellon osalta sekä siitä laadittu muistio.

Ehdotuksesta annettiin kiiretilanteessa ensin valtioneuvoston yhteensovittamisjärjestelmässä koordinoitu E-selvitys (E 30/2026 vp). Tämä U-kirjelmä ei sisällä E-kirjeessä esitetystä poikkeavia kantoja tai neuvottelutavoitteita.

Helsingissä 4.6.2026

Ympäristö- ja ilmastoministeri Sari Multala

Neuvotteleva virkamies Marja-Riitta Korhonen

**KOMISSION EHDOTUS EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON
ASETUKSEKSI ASETUKSEN (EU) 2024/1157 MUUTTAMISESTA
HYÖDYNNETTÄVÄKSI TARKOITETUN SEKALAISEN YHDYSKUNTAJÄTTEEN
VIENTIKIELLON OSALTA****1 Tausta**

Uudistettu EU:n jätteensirtoasetus (EU) 2024/1157 (jäljempänä jätteensirtoasetus) tuli voimaan 21.5.2024 ja sitä alettiin pääosin soveltaa 21.5.2026, jonka jälkeen sekalaisen yhdyskuntajätteen vienti hyödynnettäväksi EU:sta Sveitsiin ei ole enää sallittua. Komission tiedonannossa yksinkertaistaminen kestävästä kilpailukykyyn saavuttamiseksi (COM(2025)980 final) komissio tunnisti jätteensirtoasetuksen uudistamisen johdosta syntyneet tiettyjä alueita koskevat sekalaisen yhdyskuntajätteen viennin haasteet.

Komissio antoi 29.4.2026 ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2024/1157 jätteiden siirroista muuttamisesta OECD-maihin (Sveitsiin) hyödynnettäväksi tarkoitettuna sekalaisen yhdyskuntajätteen vientikiellon osalta (COM(2026) 183 final).

Ehdotuksen käsittely eteni EU:ssa nopeasti, minkä vuoksi ehdotuksesta annettiin kiiretilanteessa ensin valtioneuvoston yhteensovittamisjärjestelmässä koordinoitu E-selvitys (E 30/2026 vp). Tämä U-kirjelmä on sisältöltään yhdenmukainen E-kirjeen kanssa, eikä sisällä uusia kantoja tai neuvottelutavoitteita.

2 Ehdotuksen pääasiallinen sisältö

Ehdotuksella mahdollistettaisiin edelleen sekalaisen yhdyskuntajätteen siirrot Sveitsiin sen jälkeen, kun uudistettua jätteensirtoasetusta aletaan soveltaa. Nykyään EU:n eri jäsenvaltioista kuljetetaan Sveitsiin sekalaista yhdyskuntajätettä 200 000 tonnia vuosittain. Suuri osa jätteestä on peräisin Sveitsin läheisyydessä sijaitsevilta EU-maiden paikkakunnilta, ja kuljetusmatka Sveitsissä sijaitseviin laitoksiin on huomattavasti lyhyempi kuin muihin EU-maissa sijaitseviin laitoksiin.

Ehdotus koskee ainoastaan sitä, että kieltoa viedä sekalaista yhdyskuntajätettä OECD-maihin hyödynnettäväksi ei sovelleta, kun tällaista jätettä viedään Sveitsiin. Muutos koskisi jätteensirtoasetuksen 44 artiklan 2 kohdan f alakohtaa, johon lisättäisiin maininta siitä, että sekalaisen yhdyskuntajätteen viennin kieltä ei koskisi vientejä Sveitsiin.

3 Ehdotuksen oikeusperusta ja suhde suhteellisuus- ja toissijaisuusperiaatteisiin

Jätteensirtoasetuksen muutosehdotuksen oikeusperustana on Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 192(1) artikla (ympäristö).

Ehdotus käsitellään noudattaen tavallista lainsäätämisympäristöä, jossa Euroopan parlamentti ja neuvosto hyväksyvät yhdessä säädöksen. Neuvostossa hyväksymisestä päätetään määränemmistöllä.

Valtioneuvosto katsoo, että ehdotuksen oikeusperusta on asianmukainen. Myös nykyisellä jätteensiirtoasetuksella on sama oikeusperusta.

Komissio katsoo, että ehdotus on toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteen mukainen. Komissio katsoo, että on perusteltua laatia yhdenmukaiset säännöt jätteiden viennistä Sveitsiin, jotta kaikkia EU:n jätealan toimijoita, jotka haluavat toimittaa jätteitä Sveitsiin, kohdellaan tasapuolisesti ja jotta ne olisivat oikeudellisesti selkeitä. Komissio katsoo, että Sveitsin jättäminen pois kiellosta viedä sekalaista yhdyskuntajätettä hyödynnettäväksi poistaisi tulevan esteen sekalaista yhdyskuntajätettä koskevan ympäristöystävällisen jätehuollon varmistamiselle hyödynnettäväksi lähimmässä laitoksessa.

Valtioneuvosto katsoo, että ehdotus on toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteen mukainen.

4 Ehdotuksen vaikutukset

Ehdotuksen tarkoituksena on mahdollistaa sekalaisen yhdyskuntajätteen siirrot Sveitsiin hyödynnettäväksi vastikään uudistetussa jätteensiirtoasetuksessa. Komissio perustelee muutosta myös sääntelyn yksinkertaistamisella. Komissio ei ole laatinut kohdennetusta muutosehdotuksesta erillistä vaikutusarvioita.

Sekalaisen yhdyskuntajätteen siirtojen salliminen Sveitsin rajan läheisyydessä sijaitsevilta raja-alueilta (mm. Itävallasta, Saksasta, Ranskasta) Sveitsissä sijaitseviin jätteenkäsittelylaitoksiin jatkaisi jo pitkään noudatettua käytäntöä. Jos muutosta ei sallittaisi, kyseinen jäte siirrettäisiin komission arvion mukaan paljon kauempana sijaitseviin laitoksiin, mikä johtaisi tieliikenteen lisääntymiseen rautatieliikenteen sijaan. Tämä lisäisi kyseessä olevien jätteiden jätehuollon kustannuksia ja aiheuttaisi tieliikenteen kasvihuonekaasupäästöjä. Komissio arvioi, että kohdennettu asetuksen muutos ei vaikuttaisi asetuksen keskeisiin tavoitteisiin.

Suomesta ei viedä sekalaista yhdyskuntajätettä hyödynnettäväksi Sveitsiin, joten ehdotuksella ei ole vaikutuksia Suomessa toimiville jätealan yrityksille eikä viranomaisille.

Koska kyseessä on EU-asetus, se on suoraan sovellettavaa oikeutta kaikissa jäsenvaltioissa. Ehdotus ei aiheuta tarvetta muuttaa kansallista lainsäädäntöä.

5 Ehdotuksen suhde perustuslakiin sekä perus- ja ihmisoikeuksiin

Jätteensiirtoasetuksen suhdetta perustuslakiin sekä perus- ja ihmisoikeuksiin on arvioitu tarkemmin jätteensiirtoasetusta koskevassa valtioneuvoston U-kirjelmässä (U 84/2021 vp). Ehdotus ei tuo olennaisia muutoksia aiempiin arvioihin. Ehdotuksella ei katsota olevan merkittäviä vaikutuksia perus- ja ihmisoikeuksiin.

6 Ahvenanmaan toimivalta

Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 18 §:n 10 kohdan mukaan luonnon- ja ympäristönsuojelua koskevat asiat kuuluvat Ahvenanmaan maakunnan lainsäädäntövaltaan.

7 Ehdotuksen käsittely Euroopan unionin toimielimissä ja muiden jäsenvaltioiden kannat

Ehdotusta on käsitelty neuvoston ympäristötyöryhmässä 18.5.2026. Puheenjohtajan aikomuksena on edetä asiassa mahdollisimman nopeasti, koska vuonna 2024 uudistettu jätteensiirtoasetus tuli voimaan 21.5.2026 ja ilman ehdotettua muutosta tiettyjen jätteiden vienti

Sveitsiin vaikeutuu huomattavasti. Komission toiveena on, että neuvosto ja Euroopan parlamentti pääsisivät ehdotuksesta nopeasti sopuun, mutta viimeistään 20.5.2027, jolloin viimeistään nykyiset sekalaisen yhdyskuntajätteen jätesiirtoluvat Sveitsiin umpeutuvat.

Muiden jäsenvaltioiden virallisista kannoista ei vielä ole tietoa, mutta alustavasti jäsenvaltiot ovat suhtautuneet ehdotukseen myönteisesti.

Euroopan parlamentissa ehdotuksen pääkäsittelystä vastaa ENVI. Tarkempaa tietoa parlamenttikäsittelystä ei tässä vaiheessa ole.

8 Ehdotuksen kansallinen käsittely

Asia on valmisteltu ympäristöministeriössä. Kiiretilanteessa asiasta on ensin laadittu E-kirje E 30/2026 vp. E-kirjeluonnos jätteensiirtoasetuksen muutosehdotuksesta on käsitelty ympäristöjaoston kirjallisessa menettelyssä 12.5.-13.5.2026.

Eduskunnan ympäristövaliokunta hyväksyi 21.5.2026 kannanoton: valiokunnalla ei ole huomauttamista valtioneuvoston toimintalinjaan. Eduskunnan suuri valiokunta hyväksyi eduskunnan kannan 22.5.2026 SuVEK 40/2026 vp: Valiokunnalla ei ole huomauttamista valtioneuvoston toimintalinjaan.

9 Valtioneuvoston kanta

Valtioneuvosto kannattaa ehdotettua muutosta, jolla sallittaisiin sekalaisen yhdyskuntajätteen ja sekalaisesta yhdyskuntajätteestä jalostetun jäteperäisen polttoaineen vienti OECD-maihin Sveitsin osalta.

Valtioneuvosto katsoo, että sekalaisen yhdyskuntajätteen siirrot hyödynnettäväksi EU:n ulkopuolelle Sveitsiin tulisi jatkossakin sallia, vaikka uudistettu jätteensiirtoasetus kieltää sen muiden OECD-maiden osalta 21.5.2026 alkaen. Ehdotettu muutos vastaisi nykyistä käytäntöä, jossa sekalaisen yhdyskuntajätteen siirrot hyödynnettäväksi Sveitsiin sallitaan.